

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Vår ref.
24/05198-4

Deres ref.
24/3557

Dato
11.12.2024

NMBUs hørings svar på forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035

NMBU takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til ny klimalov.

Ved NMBU har vi mange fagområder som på ulikt vis jobber for å frembringe kunnskap som kan bidra til det grønne skiftet. Vår virksomhetsstrategi med tittelen «Felles innsats for en bærekraftig fremtid» sier at hensynet til klima, miljø og bærekraft skal ligge til grunn for avgjørelser som tas ved universitetet. Dette mener vi er mål som også bør prege klimaloven.

Utvinning av fossile brensler har gitt stor materiell velstand i Norge, og samtidig medført store klimagassutslipp. Norges utgangspunkt med et stort pensjonsfond og høyt utdanningsnivå, innebærer etter vår vurdering at vi bør ha ambisiøse klimamål.

NMBU vil peke på betydningen av at ny klimalov speiler den kunnskapen vi har om klimaendringer, tap av natur og behovet for at det legges til rette for gjennomgripende samfunnsendringer for å unngå konsekvensene av en global oppvarming. Det handler om å lage gode rammevilkår for å kutte utslipp samtidig som vi minimerer nedbygging av natur, også for bedre å kunne tilpasse oss konsekvensene av klimaendringene. En ny klimalov må gi tydelig retning og stille strenge krav til kutt av utslipp som gir offentlige virksomheter og næringsliv forutsigbare, ambisiøse og tydelige rammer for den omstillingen vi skal gjennom.

Klimamålene må ses i sammenheng med våre forpliktelser til å ta vare på natur, siden klima- og naturkrisen må løses samlet. I fellesrapporten fra Klimapanelet og Naturpanelet fra 2021 står dette tydelig: «*Bare ved å betrakte klima og biologisk mangfold som deler av det samme komplekse problemet, som også inkluderer menneskers motivasjoner og ambisjoner, kan det utvikles løsninger som unngår mistilpasning og som maksimerer de gunstige resultatene.*» Betydningen av å sikre natur som intakte, varierte og robuste økosystemer er derfor stor og må

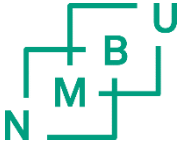
vektlegges i arbeidet med ny klimalov. Det er viktig at prinsippet som beskrives på side 25: «*Fremover vil det være behov for å begrense og reparere skadene ved klimaendringer og tap av natur og vri produksjon og forbruk bort fra naturskadelige og utslippsintensive aktiviteter.*», følges opp i praksis, også der det innebærer avveininger mot og evt begrensninger i utbygging eller ulike næringer slik som skogbruk. Naturpanelets Nexus-rapport som kom ut 17.12.2024 konkluderer med at klimaendringer og naturtap er gjensidig forsterkende kriser med store negative effekter på helse, vannressurser, og matsikkerhet.

Norge bør derfor ha et mål for å hindre nedbygging av natur og dermed fjerne eller redusere utslipp knyttet til arealbruksendringer. Norge bør også ha et mål om å øke opptaket og lagringen av CO₂ på måter som ikke går på bekostning av vår forpliktelse til å ta vare på det biologiske mangfoldet. Naturpanelets rapport identifiserer over 70 tiltak som øker bærekraft på tvers av klima, biomangfold, vann, mat og helse. Rapporten anbefaler bevaring og restaurering av skog, kyst, marine, våtmarks- og ferskvanns-systemer i tillegg til bærekraftig arealforvaltning, bærekraftige løsninger innen landbruk, og urbane naturbaserte løsninger som viktige klimatiltak. Omstilling mot en mer klimarobust utvikling må integrere utslippsreduksjon og bærekraftig utvikling, og videre at hensyn til natur, sosial rettferdighet og inkludering legges til grunn for gjennomføring av tiltak.

Lite tyder på at det lovfestede klimamålet om minst 55% reduksjon i 2030, sammenlignet med 1990, vil nås uten en omfattende bruk av kvotekjøp. Kvoter er et kostnadseffektivt virkemiddel for reduksjon av globale utslipp. Som påpekt av Klimautvalget 2050 er imidlertid omfattende bruk av kvoter etter 2030 mindre hensiktsmessig: Mer ambisiøs klimapolitikk i EU vil gi lavere tilgang til kvoter og de vil stige i pris. Omfattende kjøp av kvoter som erstatning for reduserte utslipp innenlands vil utsette nødvendig omstilling og også gjøre omstillingen til et lavutslippssamfunn i Norge på et senere tidspunkt mer krevende.

Vi mener følgelig det er riktig at Norge setter egne mål om reduserte innenlandske utslipp. Disse bør være realistiske og gi klare føringer for politikkkutformingene på alle samfunnsområder. Hva som er et riktig ambisjonsnivå, er i stor grad et politisk spørsmål. Vi vil minne om at utslippsreduksjoner i Norge er mer krevende enn i land som kan erstatte fossil kraftproduksjon med fornybar energi. I Norge innebærer reduserte klimagassutslipp omstilling innen transport, byggsektoren, olje- og gassutvinning, industri og landbruk. I samfunnsdebatten diskuteres nytte og kostnad av klimamål og klimatiltak. I valg av tiltak vil kostnadseffektivitet og fordelings effekter være viktige kriterier.

Skog- og arealbrukssektoren har en stor påvirkning på Norges samlede nettoutslipp, og det er vanskelig avveininger mellom lagring av karbon i økosystemene, produksjon av biomasse for å erstatte fossil energi og materialer, hensynet til biologisk mangfold og skog som er robust mot klimaendringer. Vi er enige med Klimautvalget 2050 om at det bør settes egne klimamål for skog- og arealbrukssektoren, og at det kan arbeides for å øke mengden (volumet av) skog i Norge gjennom bevaring, vern, tilplanting, ungsogpleie og tilpasset hogst,

samtidig som man tar hensyn til skogens naturmangfold og hele bredden av økosystemtjenester.

Vi foreslår følgende:

- Norges utslippsmål i klimaloven bør ligge i den aller øverste del av spennet på 55-80 % målt mot 1990, hvorav en betydelig, tallfestet andel av reduksjonen tas i Norge (utenom skog- og arealbrukssektoren).
- Mål for skog- og arealbrukssektoren håndteres som i dag gjennom en klimaavtale med EU.
- Det settes av et klimafond på en gitt andel av BNP for å oppfylle Norges forpliktelser for klimafinansiering.
- Det utarbeides en tiltaksplan for å se på om det er mulig å øke skogvolumet/mengden skog i Norge, samtidig som forpliktelsene til å sikre skogens artsmangfold og naturgoder, ivaretas.

Vi vil påpeke at oppfyllelse av disse målene innebærer politikkendringer og omstilling på en rekke samfunnsområder, og videre at det er behov for både energieffektivisering og økt produksjon av fornybar kraft før 2030 for å nå målene i 2035.

Høringsvaret er utarbeidet av professor Ståle Navrud, professor Erik Trømborg, førsteamanuensis Per Kr. Rørstad, professor Hans Fredrik Hoen, professor Anne Sverdrup-Thygeson, professor Knut Einar Rosendahl, professor Siri Ellen Hallstrøm Eriksen og førsteamanuensis Hanne Fjerdingsby Olsen.

Vennlig hilsen

Siri Fjellheim
Rektor

Astrid T. Sinnes
Viserektor bærekraft

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Klima- og miljødepartementet		Postboks 8013 Dep.	0030 OSLO